

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 20 Απριλίου 2012

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«Ας μονομαχήσουμε, για να φανεί από την έκβαση της μονομαχίας, πόσο ο Λατίνος στρατιώτης ξεπερνά σε ανδρεία το Ρωμαίο». Τότε ο νεαρός, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του και παρακινήμένος από την επιθυμία να πολεμήσει, όρμησε στον αγώνα αντίθετα με τη διαταγή του υπάτου· και δυνατότερος από τον εχθρό, τον διαπέρασε με το δόρυ και τον απογύμνωσε από τα όπλα. Αμέσως οι εχθροί ζήτησαν τη σωτηρία στη φυγή. Αλλά ο υπάτος, όταν επέστρεψε στο στρατόπεδο, τιμώρησε με θάνατο το νεαρό, με τις ενέργειες του οποίου οι εχθροί είχαν τραπεί σε φυγή.

Οι φιλόσοφοι πιστεύουν ότι ο κόσμος κυβερνιέται από τη βούληση των θεών· νομίζουν ότι αυτός είναι κάτι σαν κοινή πόλη και πολιτεία ανθρώπων και θεών και ότι ο καθένας ξεχωριστά από εμάς είναι μέρος αυτού του κόσμου· από αυτό το δεδομένο προκύπτει από τη φύση εκείνο, ώστε να βάζουμε δηλαδή το γενικό καλό πάνω από το ατομικό. Γιατί όπως οι νόμοι βάζουν τη γενική ευημερία πάνω από την ευημερία του κάθε ατόμου ξεχωριστά, έτσι ο σωστός και σοφός άνδρας και αυτός που υπακούει στους νόμους φροντίζει περισσότερο για την ευημερία του συνόλου παρά για την ευημερία ενός οποιουδήποτε ατόμου ή τη δική του.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1.** singularis proelii: singulare proelium.
eventu: eventus.
quanto: quantum.
viribus: vi.
fortior: fortiter.
cuius: quam.
morte: mors.
numine: numina.
deorum: deus ή dive.
unum quemque: unius cuiusque.
partem: partium (πολιτική παράταξη).

communem: communi.
nostrae: vestram.
bonus: meliora.
plus: plurimum.

B2. **congre diamur:** congre dereris(-re).
cernatur: conspectum erat.
confisus: confidente.
per motus per movendarum.
ruit: ruiturum.
transfixit: transfigite.
spoliavit: spoliemur.
petiverunt: petivit –petiit.
revertisset: revertentur.
fugati erant: fugator.
censent: censuisti.
consequitur: consecutu.
anteponamus: antepositu ri fueritis.
parens: paritum iri.
consulit: consulendi.

Γ1 α. **Quanto miles Latinus ...antecellat:** δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρ. cernatur. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quanto (μερικής άγνοιας). Εκφέρεται με υποτακτική γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της. Συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (antecellat) και επειδή εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (cernatur) δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Ut communem utilitate.....anteponamus: δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση. Έχει θέση επεξήγησης στο illud και δηλώνει το αποτέλεσμα του ρήματος consequitur. Εισάγεται με τον σύνδεσμο ut (γιατί είναι καταφατική). Εκφέρεται με υποτακτική γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντοτε υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (anteponamus) και επειδή εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (consequitur) δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Ισχύει η ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων. Υπάρχει συγχρονισμός μεταξύ κύριας και δευτερεύουσας πρότασης. Το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

- β. **Viribus:** είναι αφαιρετική οργανική του μέσου στο *confisus*.
Pugnandi: γενική γερονδίου ως γενική αντικειμενική στο *cupiditate*.
Fortior: είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο στο *adulescens* που εννοείται ως υποκείμενο στο *transfixit* και δηλώνει τρόπο.
Hasta: είναι αφαιρετική του οργάνου στο *transfixit*.
Regi: είναι ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο ρήμα *censent*.
Numine: είναι απρόθετη αφαιρετική του ποιητικού αίτιου (γιατί είναι άψυχο) στο *regi*.
Ex quo: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας στο *consequitur* (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο).
Utilitati: είναι δοτική προσωπική χαριστική στο *consulit*.

- γ. *Is (ab adolescente) fortiore hoste, hasta transfixus est.*
Philosophi numen deorum regere mundum censent.

- Γ2 α. *Scriptor narrauit consulem, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati essent, morte multavisse.*
Unusquisque nostrum eius mundi est pars.
Quanto miles Latinus Romano virtute antecellit?
- β. *Quasi (is) communis civitas et urbs hominum et deorum sit.*
- γ. *Quam hostis.*
- δ. **Parens:** είναι επιθετική μετοχή και αναλύεται σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση:
Qui legibus paret.
- ε. *Cum in castra revertisset:* είναι δευτερεύουσα χρονική πρόταση που δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν και θα συμπτυχθεί σε χρονική μετοχή που θα δηλώνει το προτερόχρονο.
Reversus in castra.
- στ. Μπορεί να δηλωθεί με:
Per quem.